ואין להן מחשבה אמר ליה מחשבה גרידתא לא קא מיבעיא ליה כי קא מיבעיא ליה א)מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו [א]כגון דהוה קיימא עולה בדרום ואתיוה בצפון ושחטה מאי מדאתייא בצפון ושחט איכוין לה או דילמא מקום הוא דלא איתרמי ליה הא נמי אמרה רבי יוחנן חדא זימנא דתנן ב)[ב]המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם טל אינן בכי יותן ואם נתכוין לכך הרי הן בכי יותן העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שנתכוונו לכך אינן בכי יותן מפני שיש להן מעשה ואין להן מחשבה וא"ר יוחנן [ג]ל"ש אלא שלא היפך בהן אבל היפך בהן הרי זה בכי יותן הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן רב נחמן בר יצחק מתני הכי א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קטן יש לו מעשה או אין לו מעשה אמר ליה רבי אמי ותיבעי ליה מחשבה מאי שנא מחשבה דלא קא מיבעיא ליה דתנן אין להן מחשבה מעשה נמי לא תיבעי ליה דתנן יש להן מעשה הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן ופשיט [ד]יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא [ה]אין להן מחשבה ואפי' מדרבנן מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו [ו]מדרבנן יש לו בעא מיניה שמואל מרב הונא ג)[ז]מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר [1]ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשם בן בקר אמר לו זו בידינו היא לעכב מנין ד)(ת"ל) [2]לרצונכם תזבחוהו לדעתכם זבוחו: **מתני'** [ח]שחיטת עובד כוכבים ה) [ט]נבלה ומטמאה במשא: **גמ'** נבלה אין איסור הנאה לא מאן תנא א"ר חייא ברבי אבא א"ר יוחנן דלא כרבי אליעזר דאי ר"א [י]האמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים רבי אמי אמר הכי קתני שחיטת עובד כוכבים נבלה הא דמין לעבודת כוכבים תנינא להא דת"ר שחיטת מין לעבודת כוכבים פיתו פת כותי יינו יין נסך ספריו ספרי קוסמין פירותיו טבלין וי"א אף בניו

רש"י

ואין להן מחשבה. כגון מלא לקליפת אגוז כמו שהיה ח) וחשיב עליה למוד או אפילו מדד בה אלא שלא עשה בה מעשה לשם כלי יא) ואם בן דעת חשב עליהן טמאין במחשבה דתנן (כלים פכ"ה מ"ט) כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה: **מחשבה גרידא לא קא מבעיא ליה.** דשמיע ליה הא: **מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו.** לפי ראות עינינו אבל אין אנו יודעין אם עשה מעשה זה לשם מחשבה זו: **ואתיוה לצפון.** ולא אמר על שם כך אני מוליכה לשם לפי שאינה כשרה בדרום: **או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה.** לא נראה בעיניו מקום הראשון ב): **מפני הכנימה.** כוכנ"ש שבפולים ועדשים כמו ותהי הכנם (שמות ח): **אינן בכי יותן.** דלא ניחא ליה בהאי טל ולא הוה הכשר להורידן לידי טומאתן אם יגע בהם שרץ לאחר זמן דבעינן כי יותן דומיא דכי יתן ט) דניחא ליה י): **ואם נתכוין לכך.** בין בשעת העלאה ובין לאחר מכאן קודם שינגב הטל מעליהם: **הרי הן בכי יותן.** דהכי (א) אמרינן בדוכתא אחריתי י) עודהו הטל עליהן ושמח הרי הן בכי יותן ואע"פ שלא נתכוין קודם לכן אלא כשראה שמח: **העלום חש"ו.** מפני הכנימה: **אע"פ שנתכוין לכך.** לאחר ג) שירד הטל עליהם: **אינן בכי יותן.** שאין מחשבתם מחשבה והכשר במחשבה תלוי והאי מעשה (ב) דעלייה לאו מעשה הוא דמפני הכנימה העלום: **לא שנו.** ד)דאפילו נתכוונו לא הויא כוונה: **אלא שלא היפך בהן.** לאחר שירד הטל עליהם מצד זה כדי שיפול עליהם מצד אחר: **אבל היפך בהן.** דמעשיו מוכיחין ה)אע"פ שלא פירש מחשבתו הואיל וניכר שדעתו לכך הרי הן בכי יותן דאי בשפירש מחשבתו בשעת מעשה לא איצטריך רבי יוחנן לאשמועינן דהא בהדיא תנן דיש להן מעשה: **הכי קא מיבעיא דאורייתא או דרבנן.** הא דאמרינן ו)שמעתי מרבותי דמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו הויא מחשבה כאילו פירשה בשעת מעשה: **דאורייתא היא.** וסמכינן עלה אפילו לקולא כגון בעיין דלעיל דהביא עולה מדרום לצפון ז) ומכשרי: **או דרבנן.** היא וחומרא בעלמא הוא דאמור רבנן ניהוי מעשה וכי היפך בהן ניהוי הכשר אבל מדאורייתא לא הוי מעשה וגבי עולה דקולא הוא לא אמרו כן שלא אמרו חכמים דבריהם להקל מדברי תורה דנמצאו עוקרין אלא להחמיר ולעשות סייג: **יש להן מעשה.** אם עשו מעשה מוכיח על מחשבתן ופירשו שעל דעת כן עושים וכדפרשינן לעיל ו) שהביא עולה לצפון ופירש שמפני שדרום פסול לה הוא מביאה לצפון: **ותיבעי ליה מחשבה.** שחיטה גרידתא ופירש לשם עולה ושחיטה לאו מעשה מוכיח על המחשבה הוא שכל השחיטות שוות: **הכי קא מיבעיא ליה.** הא דתנן (כלים פי"ז מט"ו) גבי חקיקת אלון ורמון יש להם מעשה: **דאורייתא היא.** וסמכינן עלה גבי שחיטת עולה ומכשרינן ח): **או דלמא דרבנן הוא.** וחומרא הוא דאחמור רבנן לשוייה כלי ליטמא אבל גבי עולה דקולא הוא לא: **מדרבנן יש לו.** ולחומרא ט)גבי היפך בהם דהכשירן: **מדאורייתא אין לו.** וגבי בעיין קמייתא דעולה לא סמכינן עלה: **מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול.** כלומר מנין למתעסק שפסול בקדשים כגון מתעסק בסכין להגביהו או לזורקו ושחט בקדשים שלא נתכוין לשום שחיטה א] אבל נתכוין לשום שחיטה בעלמא כשר אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה: **זו בידינו היא.** מקרא זה הייתי יודע ומכאן אנו למדים שמצוה להתכוין ואני שאלתי לעכב מנין שאם לא נתכוין יהא פסול: **לרצונכם תזבחוהו.** שנה עליו הכתוב לעכב: **מתני' שחיטת עובד כוכבים** מ). אפילו כהלכתה ואחרים רואין אותו: **ומטמאה במשא.** בגמרא [ע"ב] פריך פשיטא: **גמ' הא אמר.** לקמן בהשוחט (לח:) דאפי' שחטה ישראל לצורך עובד כוכבים אסורה בהנאה שסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים: **ר' אמי מתני הכי שחיטת עובד כוכבים נבלה הא דמין לעבודת כוכבים.** במין ישראל קא מיירי. והך דוקיא דמתניתין הכי דייק מינה ולסיועי לתנא דברייתא ורבי אמי לא פליג אדרבי חייא דודאי מתניתין דלא כרבי אליעזר אלא לא אצטריך ליה למידק דממילא שמעינן לה דמדקרי ליה נבלה ש"מ מותרת בהנאה: **תנינא להא דת"ר.** וש"מ דהלכתא כברייתא מדמסייע ליה דוקיא דמתניתין: **שחיטת מין.** דישראל וכ"ש דעובד כוכבים והא מתניתין מיהא בישראל קיימא מדקאמר פירותיו טבלים ובניו ממזרים: בסדר זרעים שנינו אומר היה רבי אליעזר פת כותי כבשר חזיר במסכת שביעית (פ"ח מ"י): **ספריו.** תורה נביאים וכתובים שכתבן מין: **כספרי קוסמין.** נביאי הבעל דלשם עבודת כוכבים י)כתבו והכי נמי אמרינן במסכת גיטין (דף מה:) ספר תורה שכתבו מין ישרף:

תוספות

חרש שוטה וקטן כו' פריך ויוכיח מעשה שלהן על מחשבתן דתנינן תמן העלום חרש שוטה וקטן כו' וקלת תימה מה מקשה דבתחלת סוגיא דריש מקראי דאין תרומתן תרומה דכר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה פרט לעובד כוכבים מאת כל איש פרט לקטן אשר ידבנו פרט לחרש שוטה (וקטן) ושמא אסמכתא בעלמא היא ומתרץ שם ונחשב לכם תרומתכם את שכתוב בו מחשבה אין מעשה שלו מוכיח על מחשבתו ושאין כתוב בו מחשבה מעשה שלו מוכיח על מחשבתו פירוש כיון שעיקר תרומה במחשבה וקטן אין לו מחשבה לא מסתברא שיוכיח המעשה על מחשבתו והדר פריך רבי יוסי קומי דשמואל והרי גיטין שאין כתוב יא]בו מחשבה ואין מעשה שלו מוכיח על מחשבתו דתניא הכל כשרין לכתוב את הגט ואפי' חש"ו ואמר רב הונא והוא שיש פקח עומד על גביו כו' מתרץ תמן זה כותב וזה מגרש הכא הוא החושב והוא התורם ותימה לר"י שבא לתרץ מגט אתרומה ומזה לא הקשה אלא הקשה מגט אההיא דקטן יש לו מעשה ובלא ירושלמי יש לנו לדקדק בדברים הללו דכיון דקטן יש לו מעשה להוכיח על מחשבתו לענין גט נמי יועיל בלא גדול עומד על גביו י) (ולתרומה נמי יועיל בגדול עומד על גביו):

בעא מיניה שמואל מרב הונא. משמע שהיה שמואל קטן מרב הונא וכן בריש גיטין (דף ה.) ובפ' יש בערכין (ערכין טז:) הוו יתבי רב הונא וחייא בר רב קמי שמואל משמע כתלמיד היושב לפני רבו ובפרק קמא דגיטין (דף יא:) יתיב רב הונא קמי רבי ירמיה ורבי ירמיה חבירו של רבי זירא הוה כדמוכח בנדה (דף כג.) בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא כו' עד כאן הביאו רבי ירמיה לרבי זירא לידי גיחוך ולא גחך ורבי זירא תלמידו של רב יהודה דהוה כ)משתמיט מיניה למיסק לארעא דישראל ורב יהודה תלמידו של רב ושמואל והיה קורא רבי ירמיה לרב הונא דרדקי (גיטין דף יא:) ויש לומר דתרי רב הונא הוו ומיהו ההוא דערכין (דף טז:) על כרחך תלמידו של רב הוה כדמוכח התם:

מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול. פירש בקונטרס מתעסק בסכין להגביהו ולזרוק אותו וקשה דבכה"ג אפילו בחולין פסול לרבנן אפילו מתכוין לחתיכה כגון לנעצה בכותל כדמוכח בפרק ב' (לקמן לא.) עד שיתכוין לחתיכת סימנין ונראה דהאי מתעסק בקדשים היינו דמתכוין לחתיכת סימנים ולא לשם זביחה דבחולין כשר ובקדשים פסול ועוד יש מתעסק אחר כגון של קדשים שסבור שהוא חולין ושחטו דפסול מטעם מתעסק כדאמרינן בזבחים בסוף פרק ב"ש (דף מו:) דמשום חולין פסולה ותרווייהו מושחט את בן הבקר נפקא ע): **פיתו** פת כותי. בפירקי דרבי אליעזר (פ' לח) יש דעזרא וזרובבל בן שאלתיאל ויהושע בן יהוצדק נידו אותן בשלש מאות כהנים ובשלש מאות תינוקות ובשלש מאות ספרי תורה והיו תוקעין והלוים משוררים ומסיימים בה מכאן אמרו כל האוכל פת כותי כאילו אוכל בשר חזיר פ):

נכרים

הכי קתני מתניתין שחיטת נכרי וכו' הא דמין לעבודת כוכבים כלומר ישראל משום

א) נראה דגי' רבינו היה בגמרא זו לא קמבעי ליה כי קמבעי ליה דאורייתא וכו'.

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ו:
צב ב ג מיי' פי"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג:
צג ד ה ו מיי' שם ופ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ו:
צד ז מיי' פ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ג:
צה ח מיי' פ"ב מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה י ופ"ד מהלכות שחיטה הלכה יא טוש"ע י"ד סימן ב סעיף א:

תורה אור השלם

1. וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א ה
2. וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַייָ לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ: ויקרא יט ה

לעזי רש"י

כוצונ"ש [קוצונ"ש]. חרקים קטנים.

שיטה מקובצת

א] מדד בה אלא שלא עשה בה מעשה לשם כלי אין יורדין לתורת כלי ואם בן דעת חשב: ב] לא נראה בעיניו מקום הראשון פנוי הס"ד: ג] אע"פ שנתכוין לכך לאחר העלאה הס"ד ומה"ד אינן בכי יותן: ד] לא שנו הא דקתני דאפילו נתכוונו: ה] מוכיחין ואע"פ שלא פירש: ו] הא דאמרינן ששמעתי: ז] עולה מדרו' לצפון דקולא [הוא] ומכשרינן (או דרבנן): ח] גבי שחיטת עולה ומכשרינן ליה: ט] ולחומרא כגון גבי היפך: י] דלשם עבודת כוכבים כותבין וה"נ: יא] והרי גיטין שאין כתוב בהן מחשבה:

רבינו גרשום (המשך)

דניחא להו בטל שעליהן: זו לא צריך ליבעי לך. ודאי זו א) לא קא מבעיא ליה (הא) כי קא מבעיא ליה דאורייתא או דרבנן כלומר [הא] דיש להן מעשה דאורייתא או דרבנן. מחשבתו נכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו כלומר כגון שהעלה פירותיו לגג מפני הכנימה והיפך בהן: מניין למתעסק בקדשים שפסול. כלומר שנתכוון לחתוך שום דבר ושחט בקדשים חטאת או עולה אינו כשר עד שיתכוין לשחיטה שנא' ושחט את בן הבקר וגו'. אמר לו זו בידינו ששחיטת קדשים צריכי כונה אלא לעכב שפסולין הם כיון דלא מכוין לשום שחיטה מנלן: ת"ל לרצונכם [תזבחוהו] לדעתכם זבוחו שאם חייב חטאת או אשם או עולה אין מקריבין אותו בע"כ אלא מכין אותו עד שיאמר רוצה אני: דלא כר' אליעזר דאי כר' אליעזר האמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים כלומר דאסור אפי' בהנאה

מסורת הש"ס

א) [בילה יג.], ב) מכשירין פ"ו מ"א, ג) לקמן לא: זבחים מז. מנחות קי., ד) [נ"ל אמר ליה וכ"א בזבחים מז.], ה) [בס"א: נכרי, וכן להלן], ו) [הטעם מבואר בתוס' לעיל ג: ד"ה קסבר כותים וכו'], ז) לקמן לח: גיטין מה: ע"ז לב: ע"ש, ח) [שהוא יעב"ץ], ט) [ויקרא יא], י) [קידושין נט:], כ) [ב"מ כב.], ל) [יב: ד"ה אמר ליה], מ) בס"א: נכרי, וכן להלן, נ) רש"ל מ"ז ועיין רש"ש ור"מ, ס) [שבת מא.], ע) [וע"ע תוס' זבחים מז. ד"ה מנין], פ) [ועיין היטב תוס' לעיל ד. ד"ה מלא ועיין תוס' גיטין יח. ותוס' קדושין מו.],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הרי הן וכו' אמרינן. נ"ב עיין פ"ו של מכשירין דף כב: (ב) ד"ה אינן בכי וכו' והאי מעשה דהעלאה לאו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול וכו' אבל נתכוין לשום שחיטה בעלמא כשר. נ"ב עיין ראש יוסף לפר"מ:

מוסף רש"י

למתעסק בקדשים. שוחט קדשים ולא בכוונה אלא כמתעסק בדברים אחרים (זבחים מז.) או: מתעסק בסכין לחתוך דבר אחר ושחט בהמת קדשים (מנחות קי.). **זו בידינו היא.** דמצוה לכוין דעתו (שם) ראיה זאת ככר ידענו אותה ומיהו מצוה הוא דנפקא לן ולא עיכוב (זבחים שם).

רבינו גרשום

אמר ליה מחשבה גרידתא לא מבעיא לך דודאי אין מחשבתו מחשבה: ואתייה לצפון ושחטה כלומ' ששחיטתן בצפון עכשיו מדאתייה לצפון איכוונה איכוין ליה כלומר לשום עולה שדינה לישחוט בצפון: או דילמא מקום דלא איתרמי ליה בדרום ומשום הכי אתייה לצפון ולא חשובה עולה: הא נמי אמרה חדא זימנא למה לימר פעם אחרת. מפני הכנימה כלומר שרוצה שיהו מרקיבין ושוטחן לייבשן שישלוט בהן הרוח וירד עליהן טל אינו בכי יותן כלומר דלא נתכוון לטל ואנן בעינן לדעת. ואם נתכוון לכך הרי זה בכי יותן. כלומר אם נתכוון לטל (ומוכשר) [הוכשר]. ואם נגע בהן שרץ טמאין דדמו כמו שנותן עליהן ממש. העלום לאלו חש"ו וכו': לא שנו דאינו בכי יותן אלא שלא היפך בהן בשעת הטל דלא גלו דעתיהו דניחא להו בטל שעליהם שלא היתה מחשבתו נכרת מתוך מעשיו אבל היפך עליהן דשו מעשה עכשיו יש מחשבתו נכרת מתוך מעשיו דגלו דעתיהו

נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הם. הלכך נמלך ישראל נמי אין לחדוקן כל כך שיהיו מעשיהם לפס עבודת כוכבים: **שחיטת** מין דישראל אסורה דעובד כוכבים מיבעיא. ופ"ת דילמא מין ישראל גרע להו מעובד עבודת כוכבי' גמ' **גניו ממוזרים.** שאינו מקפיד על מקומו ומפקירה: **מין.** זה המלוך בעבודת כוכבים[ה] ומין ישראל חמור מממורים[ו] לעבודת כוכבים שהמין מלוך בה וכל מחשבותיו לה: **אין רוב עובדי כוכבים[ז] מינין.** הלכך הוו להו מינין מיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן: **אמר רב יוסף בר מניומי אין מינין באומות עובדי כוכבים.** כלומר אין תורת מין על מין עובד כוכבים: **דעובד כוכבים[ח] מבעיא.** כ"ם שמלוך מחשבותיו לה ומסורה בהגלה: **למורידין.** נבור למעלין בתין מעמידין (ע"ז דף כו:) המינים[ט] מורידין אותן לבור כו' אבל העובדי כוכבים[י] והרועים בהמה דקה אפילו ישראל לא מעלין ולא מורידין: **נקבל מהן קרבן.** דמקבלין קרבן מכולן ומקריבין אותו למזבח אבל בתין ישראל לא בדקתני סיפא דהך מתניתא תוך תן המומר לנסך את היין ואע"פ שאינו מומר לבאר מלות והביא קרבן אין מקבלין הימנו בדתיבנא לעיל בפירקין (דף ה.): **נכש חלקו.** להוציא את המומר: **ולא נעובדי כוכבים[כ].** לאפילו המינין בתרין. ואע"ג דבהדיא תנא לה בהא מתניתא ליבא למיפרך תניא מסוס לבאו לכולי עלמא שמיע להו מתניתא אבל בתידי תנא בתתניתין כי אמר לה לתולא בתרא בתירא איבא דאמרי אמר רבא הכי קתני זו בתרובת עבודת כוכבים וברבי יהודה בן בתירא אבל אחרת שהיא בזו שמטמאה במשא ואינה מטמאה באהל ואיזו זו תקרובת עבודת כוכבים ודלא כר' יהודה בן בתירא[ל] דתניא ר' יהודה בן בתירא אומר מנין לתקרובת עבודת כוכבים שהיא מטמאה באהל שנאמר[מ] ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת מטמא באהל אף תקרובת עבוד' כוכבי' מטמאה באהל: **מתני' השוחט** בלילה[נ] וכן הסומא ששחט שחיטתו בשרה. **גמ'** השוחט דיעבד אין לבתחלה לא ורמינהי[ס] לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה אר"פ[ע] בשאבוקה כנגדו אמר רב אשי דיקא נמי דקתני התם דומיא דיום והכא דומיא דסומא ש"מ: מתני'

בניו ממזרין ות"ק[ף] אשתו לא מפקר אמר מר שחיטת עובד כוכבים[ב] נבלה וניחוש שמא מין הוא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אין מינין באומות עובדי כוכבים והא קאחזינן דאיבא אימא אין רוב עובדי כוכבים[ג] מינין סבר לה כי הא דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הן אלא מנהג אבותיהן בידיהן אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אין מינין באומות עובדי כוכבים[ג] למאי אילימא לשחיטה השתא שחיטת מין דישראל אמרת אסירא דעובד כוכבים[ד] מבעיא אלא למורידין השתא דישראל מורידין דעובדי כוכבים[ד] מבעיא אמר רב עוקבא בר חמא לקבל מהן קרבן[ו] דתניא [ו]מכם ולא כולכם [א]להוציא את המומר מכם בכם חלקתי [ב]ולא בעובדי כוכבים[ג] ממאי דלמא הכי קאמר מישראל מצדיקי קבל מרשיעי לא תקבל אבל בעובדי כוכבים[ד] בכלל לא לא ס"ד דתניא[ה] איש מה ת"ל איש איש לרבות העובדי כוכבים[ד] שנודרים נדרים ונדבות בישראל: ומטמאה במשא פשיטא כיון דנבלה היא מטמאה במשא אמר רבא הכי קתני זו מטמאה במשא ויש לך אחרת שהיא מטמאה אפילו באהל ואיזו זו תקרובת עבודת כוכבים וכרבי יהודה בן בתירא איבא דאמרי אמר רבא הכי קתני זו מטמאה במשא ויש לך אחרת שהיא כזו שמטמאה במשא ואינה מטמאה באהל ואיזו זו תקרובת עבודת כוכבים ודלא כר' יהודה בן בתירא[ל] דתניא ר' יהודה בן בתירא אומר מנין לתקרובת עבודת כוכבים שהיא מטמאה באהל שנאמר[מ] ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת מטמא באהל אף תקרובת עבוד' כוכבי' מטמאה באהל: **מתני'** השוחט בלילה[נ] וכן הסומא ששחט שחיטתו בשרה. **גמ'** השוחט דיעבד אין לבתחלה לא ורמינהי[ס] לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה אר"פ[ע] בשאבוקה כנגדו אמר רב אשי דיקא נמי דקתני התם דומיא דיום והכא דומיא דסומא ש"מ:

מתני'

לימרו לבאר של יס הוא שוחט ולא לתוך כליס דלא לימרו הואיל ומקבל את הדם לזורקו לעבודת כוכבים הוא לריך לפ"ה בדאמר הגג שוחטין ואין מוסיפין למאי יאמרו לבבא השמיט עלה לשחוט או אם מקבל בכלי הכל יודעין שאי אפשר לו לטוף את [ד]הגג ואין כאן חשד ובספינה נמי הכל יודעים דכיון דבספינה הוא על בדאו הוא שוחט לתוך היס שאי אפשר לו לטוף את הספינה: **אר"פ.** הא דקתני שוחטין בלילה לבתחלה בשאבוקה כנגדו ומתניתין בלא שבוקה: מתניתין תנא לילה וסומא בהדי הדדי:

מתני'

לאסור בהנאה מסוס תקרובת שיך למיתני זאבי מתים אף על גב דלא מטמא באהל ואף על גב דלרבנן ליכא טומאת אהל טומאה בעלמא גמיטו מדרבנן ליכא כדאמרינן בפרק רבי ישמעאל (ע"ז דף נב:) איסור דאוריתא לא בטלה טומאה דרבנן בטלה אבל לרבי יהודה הוי טומאת אהל דאוריתא והא דתנן בפרק כל הבלמים (שם דף מח:) לא יעבור תחתיה ואם עבר טמא ומפרש בגמרא משום דאי אפשר ליליא תקרובת ומני רבי יהודה בן בתירא היא וקתני סיפא ואם היתה גוחלת את הרגים טהור אע"ג דטומאת אהל דאוריתא הוא אבל אבן אינה מקבלת טומאה ולא היא דגוחלת רגים לא גזרו רבנן והא דאמר בפרק העור והרוטב (לקמן קכט.) רבי יהודה בן בתירא עבודת כוכבים של חוכלים מטמא[פ] טומאתה לאו דאוריתא דאי אפשר אלא דרבנן שמטמאין טומאה חמורה ומשני כשנשתם מעשה עץ שיעם דיחוי בעלמא הוא אי נמי כרבי יהודה בן בתירא ופ"ת דאמר בפסחים פ' אלו דברים (דף עג.) השוחט בשבת בחול לעבודת כוכבים חייב ג' חטאות ובעי אמי אבי תיקון פירוש אלא מצית אמרת תיקון להוציאו מידי טומאה דאוריתא אית ליה טומאה מכח תקרובת עבודת כוכבים משמע דליכא טומאה דאוריתא דלי מדרבנן ס"כ תיקון להוציאו מידי טומאה דאוריתא ומ"ם אבל אבל קודם או נכנס למקדש פטור ומשמע דאפילו לרבנן מייתי מדלא קאמר לרבי יהודה בן בתירא מה תיקון כדאמר התם (לעיל) (שם עג.) לדברי האומר מקלקל בחבורה פטור מה תיקון וי"ל דהוי מלי לשנויי הכי אלא אין רוצה לדקדק מכאן שיהא טומאת התקרובת לאו דאוריתא לפי שהגמרא רוצה לדקדק בהעור והרוטב [ד]טומאתה לאו דאוריתא ודחי לה ור"ת תירל בענין אחר וקאמר לפירושו ואין להאריך כאן: **בין בראש הספינה.** פירש בקונטרס אע"ג דאמרינן לקמן (דף מח.) לאין שוחטין לתוך ימים אפילו הכי בדאמר הספינה שוחטין דהכל יודעין לכיון דבספינה הוא על בדאך הוא שוחט לתוך היס אלא לטוף ספינתו ואי אפשר לומר כן דאפילו עומד בספינה אסור לשחוט לתוך היס כדאמרינן לקמן בסוף פרק שני (שם:) אלא מוליא ידו חוץ לספינה ושוחט ודם שוחט ויורד על דופני ספינה: השוחט

א [מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ד]:
ב ג [מיי' שם הלכה ג]:
צו ד מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הלכה ז:
צז ה מיי' פ"ג מהלכות שחיטה הלכה כח סמג עשין קג טוש"ע י"ד סי' יז סעיף ג:
צח ו מיי' פ"ד שם הלכה י סמג שם טוש"ע י"ד סימן ו סעיף ט:
צט ז מיי' פ"ג מהלכות שחיטה הלכה כח סמג שם טוש"ע י"ד סי' יז סעיף ג:

שיטה מקובצת

ג] כ"ש שאדוק וסתם מחשבותיו: ד] לטנף את גגו ואין כאן חשד ובראש הספינה נמי הכל יודעים דכיון דבספינה ונ"ב נ"א בקצת ס"י דכיון דבראש הספינה הוא וכו': ה] מדרבנן איכא: ז] לדקדק בהערה והרוטב דטומאת תקרובת עבודת כוכבים לאו דאורייתא:

רבינו גרשום

שזו אסור בהנאה ולא קשיא לר' אליעזר. ותנא קמא אשתו לא מפקרה כלומר תנא קמא אמאי לא אמר בניו ממזרים דאשתו לא מפקרה לבני אדם. וניחוש שמא כופר בעיקר הוא כלומר כומר לעבודת כוכבים הוא ולעבודת כוכבים בעי לה ויהא (מטמא) אסור בהנאה (במשא) אין מינין באומות כלומר אין חשובין עע"ז באומות. והא קא חזינן דאיבא כלומר דעע"ז הם: אימא אין רוב אומות מינין וכו' השתא שחיטת כופר בעיקר דישראל אסורין כלומר כדאמרינן לעיל דעובדי כוכבים מיבעיא ממאי דבאומות דכולהי יכולין לקבל קרבניהם דלמא הכי קאמ' מישראל מצדיקי וכו': ורמינהי לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה. אמר רב פפא בשאבוקה כנגדו ואמתניתין בלא שבוקה מיהא כרבי יהודה בן בתירא ופ"ת דאמר בפסחים פ' אלו דברים (דף עג.) השוחט בשבת בחול לעבודת כוכבים חייב ג' חטאות ובעי אמי אבי תיקון פירוש אלא מצית אמרת תיקון להוציאו מידי טומאה דאוריתא ומ"ם אבל אבל קודם או נכנס למקדש פטור ומשמע דאפילו לרבנן מייתי מדלא קאמר לרבי יהודה בן בתירא מה תיקון כדאמר התם (לעיל) (שם עג.) לדברי האומר מקלקל בחבורה פטור מה תיקון וי"ל דהוי מלי לשנויי הכי אלא אין רוצה לדקדק מכאן שיהא טומאת התקרובת לאו דאוריתא לפי שהגמרא רוצה לדקדק בהעור והרוטב [ד]טומאתה לאו דאוריתא ודחי לה ור"ת תירל בענין אחר וקאמר לפירושו ואין להאריך כאן: **בין בראש הספינה.** פירש בקונטרס אע"ג דאמרינן לקמן (דף מח.) לאין שוחטין לתוך ימים אפילו הכי בדאמר הספינה שוחטין דהכל יודעין לכיון דבספינה הוא על בדאך הוא שוחט לתוך היס אלא לטוף ספינתו ואי אפשר לומר כן דאפילו עומד בספינה אסור לשחוט לתוך היס כדאמרינן לקמן בסוף פרק שני (שם:) אלא מוליא ידו חוץ לספינה ושוחט ודם שוחט ויורד על דופני ספינה: השוחט

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ויקרא א ב
2. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנָו לְכָל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַייָ לְעֹלָה: ויקרא כב יח
3. וַיַּצְמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים: תהלים קו כח

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה תקרובת וכו' של חולין מטמא באהל טומאתה לאו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה אבל וכו' ות"ת והא כתיב. נ"ב עיין תו"ת מהרי"ט חלק ח"מ סי' קכ"ה:

מוסף רש"י

מכם ולא כולכם. אדם כי יקריב מכם קרבן, וגבי נדר ונדבה כתיב, הלא כי יקריב משמע כשילמו להקריב (לעיל ה.). להוציא את המומר. שאין מקבלין נדבתו (שם) דאין מקבלין קרבנות, דמכם משמע מקצתכם (ערובין סט:). מכם בכם חלקתי. מדכתיב הכי מישמע גבי ישראל ולא כתיב כי יקריב מן האדם קרבן, ש"מ בישראל הוא דמקבל ומישמע מומר ולא בתומות, אבל מקבלין קרבן מכולם, כדתניא אים מה מ"ל אים אים לרבות את הנכרים שנודרין נדריס ונדבות בישראל (שם) וגבי בילהו לא כתיב מישמע, דלכתוב מן האדם כי יקריב קרבן דמשמע ולא כל האדם, שמע מינה בכם מלקתי שבכורין מביאין ולא בתומות, שכולן מתנדבין ומקבלין מהם (לעיל ה.).

מתני' השוחט בשבת וביום הכיפורים אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה:

גמ' אמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונסבין חבריא למימר רבי יהודה היא הי רבי יהודה א"ר אבא רבי יהודה דהכנה היא דתנן מחתכין את הדילועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן אלמא כיון דלא איתכן מאתמול אסורה ה"נ כיון דלא איתכן מאתמול אסורה א"ל אביי מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לכלבים הכא מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לאדם מי סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת בהמה בחייה לגדל עומדת א"ה בהמה לרבי יהודה בי"ט היכי שחטינן אמר לו עומדת לאכילה ועומדת לגדל נשחטה הוברר דלאכילה עומדת לא נשחטה הוברר דלגדל עומדת והא לית ליה לרבי יהודה ברירה מנא לן אי נימא מדתניא הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי ר"מ רבי יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרין התם

רש"י

מתני' ביום הכפורים. מתחייב כרת: גמ' אסורה באכילה. משום שחיטת שבת: ליומא. ואפילו בא לאכול בשר חי: ונסבין חבריא. בני הישיבה עלה על דעתם לומר דמתני' דפירשה רב דאסורה באכילה ליומא משום דקסבר מתני' רבי יהודה היא ודייק טעמא לקמן [טו.] מדקתני שבת דומיא דיום הכפורים אלמא אסורה באכילה ליומא וס"ל לתנא דמתניתין: הי רבי יהודה. מאיזו משנת רבי יהודה שמע רב דאסורה באכילה ליומא: את הדילועין. התלושין: ואת הנבלה. אפילו מתה היום בשבת: שאינה מן המוכן. אתמול כשקדש היום לא היתה עומדת למאכל כלבים: דלא איתכן. דלא אזדמנה לכך: הכא. במתניתין נמי אתמול לא היתה עומדת לכך כדמפרש ואזיל לקמיה דלגדל ולדות היתה עומדת ואסורה משום מוקצה ומוקצה אסורה מדרבנן: נשחטה. כשהיא שחוטה מבורר דלאכילה עומדת: לא נשחטה. כגון זו שלא שחטה אתמול ומסתמא לא הניחה על מנת לשחטה בשבת הלכך הוברר כשקדש היום דלגדל עומדת: והא לית ליה לרבי יהודה ברירה. ואי בהמה בחייה לאו לאכילה לחודה קיימא כי שחיט לה ביום טוב היכי מישתריא דלמא מאתמול דעתיה לגדל הוה: הלוקח יין מבין הכותים. לאשמועינן דכותים חשודין על התרומה ואינן כעמי הארץ שהלוקח מהן א"צ להפריש תרומה גדולה כדתנן (סוטה דף מח.) לפי שטלה יוחנן כהן גדול בכל גבול ישראל וראה שאין מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד אלמא אתרומה לא חשידי ואשמועי' הכא דכותים חשידי אתרומה כדקתני שני לוגין שאני עתיד להפריש כו'. ומשנה זו קודם תקנה דגזרו על יינם נשנית: אומר שני לוגין כו'. אם אין לו כלים להפריש (כו') או שהיתה חשיכה בליל שבת שאין שהות להפריש: הרי הן תרומה. בתוכו למאה לוג: ומיחל. המעשר שני הואיל ויכול לתקנו באמירה בעלמא ולומר הרי הוא מחולל על מעות שיש לי בתוך הבית לא התירו לו חכמים לשתותו ולסמוך על הברירה אבל בתרומה ושאר מעשרות סמכינן אברירה ולאחר השבת כשיפריש אמרינן הוברר הדבר שזו היא התרומה וזה לא שתה אלא חולין: אוסרין. אלמא לרבי יהודה לית ליה ברירה וחייש שמא תרומה שתה:

תוספות

השוחט בשבת כו'. אפילו במזיד בעי לאוקומי תימא אי במזיד היאך שחיטתו כשרה והא מומר לחלל שבתות אסור לאכול משחיטתו כדמוכח לעיל (דף ה.) ועוד דבגמ' בעי לאוקומי במזיד ורבי מאיר ורבי מאיר אית ליה בפ' עד כמה (בכורות ל.) ובפ' זה בורר (סנהדרין דף כז.) דמומר לדבר אחד הוה מומר לכל התורה כולה וי"ל דהתם בפרהסיא והכא בצינעא ומיהו למאי דמוקי כרבי מאיר קשה ועוד י"ל דמשום פעם אחת לא חשיב מומר וכן משמע בפרק ב' לקמן (דף לט.) דאמר השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ר"ל אמר מותרת ופירש בקונטרס מותרת באכילה והתם גברא בר קטלא הוא כדאמרינן בפ' ד' מיתות (סנהדרין דף סא.) דמודה ר"ל דבר קטלא הוא מידי דהוה אמשתחוה להר דהר מותר ועובדו בסייף ועוד אמרינן לקמן בסוף פרק שני (דף מא.) אפי' למ"ד אדם אוסר דבר שאינו שלו ה"מ עובד כוכבים אבל ישראל לעורי בעלמא קא מכוין ופריך מב' אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשם אחד מכל אלו ואחד לשם דבר כשר שחיטתו פסולה ומשני הכא במאי עסקינן בישראל מומר והשתא כיון דמומר הוא בלא שום אחד מכל אלו תיפוק ליה דפסול אבל אי בחדא זימנא לא איתסר שחיטתו ניחא: אמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה כו'. תימה דבכל דוכתי משמע דרב הונא היה גדול ממנו בפ' יש בערכין (ערכין דף טז:) דהוה מלעיר ליה רב הונא לחייא בר רב ובפ' הלוקח בהמה (בכורות דף כג.) דא"ל חייא בר רב לרב הונא רבי פרש את דבריך: ונסבין חבריא למימר רבי יהודה היא. אבל לרבנן שרי באכילה אפילו בו ביום וא"ת והא אין יכול למולחה בשבת וי"ל כגון שעבר ומלחה אי נמי בלא מליחה נמי שריא באומצא אע"ג דאיכא לאו בדם הנבלע באברים כדאמר בפרק דם שחיטה (כריתות דף כא:) ה"מ היכא דפירש לחוץ אבל כל זמן שלא פירש מותר כדמוכח בפ' כל הבשר (לקמן דף קיא.) שהיו אוכלין כבד עד שלא נפלט דמו דחלטי ליה בחלא ואיהו שרי וחלייה (א) דאי חלייה אסור איהו נמי אסור דכי היכי דפליט הדר בלע ואמר נמי התם ככר שחתך עליה בשר אסור לאוכלה אבל הבשר עצמו מותר ובפרק מפנין (שבת דף קכח.) גבי בשר תפל אסור לטלטלו אמרינן דבר אווזא שרי משום דחזי לאומצא ולקמן בשמעתין אמר השוחט לחולה בשבת מותר לבריא באומצא ומתוך כך נראה דבשר צלי לא בעי מליחה כלל דדם האברים שלא פירש שרי וכן אומר ר"ת ולא מבעיא כשנצלה הבשר יפה ונפלט כל הדם מן הבשר דשרי אלא אפי' לא נצלה כ"כ מותר ואע"פ שנפלט מבפנים מצד זה לצד זה אינו אסור עד שיפרוש לחוץ כדאמרינן (כריתות דף כא) גבי ככר שחתך עליה בשר דאפי' מאן דאסר הככר שרי הבשר אע"פ שלא יצא דמו עדיין והא דאמרינן בפ' כל הבשר (לקמן דף קיג.) גבי רב ששת דמלח גרמא גרמא תרי מ"ט לא משום דפריש מהאי גיסא ובלע האי חדא נמי פריש מהאי גיסא ובלע בהאי גיסא התם פריש לגמרי לחוץ מהאי גיסא קאמר והא דאמרינן בפ"ק דביצה (דף יא.) ושוין שמולחין עליו בשר לצלי לא משום דליתסר בלא מליחה אלא מנהג הוא למלוח בשר לצלי ובהקומץ רבה (מנחות דף כא.) דאמר מולחו והופכו וחוזר ומולחו גרסינן אמר רבה וכן לקדירה ולא גרסינן וכן לצלי:

מחתכין את הדילועין לפני הבהמה. אומר ר"ת דמיירי כשנתלש מן המחובר בשבת דומיא דנבלה שנתנבלה בשבת וצ"ל לפירושו דאיירי בענין שאין לאסור הדילועין לא משום שמא יעלה ויתלוש ולא משום דלהוי כגרוגרות וצימוקין דתרי טעמי איכא לאסור דבר הנלקט מן המחובר דבריש ביצה (דף ג.) אסרינן פירות הנושרין משום שמא יעלה ויתלוש ובריש אין לדין (שם דף כד:) גבי עובד כוכבים שהביא דורון לישראל אם יש מאותו מין במחובר אסור ופי' בקונטרס דאפילו רבי שמעון מודה דהוי כגרוגרות וצימוקין דמדלא לקטן מאתמול אקצינהו וכן נראה דבספק מוכן איירי כולה שמעתתא ואיירי הכא כגון שיש לו בהמה דהוי מוכן לבהמה אפילו במחובר והא דאמרינן בפ' כל כתבי (שבת דף קכב.) דלא יעמיד אדם בהמתו על גבי מוקצה פי' עשבים שנתלשו בשבת הא פירש בקונטרס התם כגון שהיו עומדין בחיבורן במקום שלא היתה הבהמה יכולה לבא שם אי נמי הכא איירי ביושב ומצפה והמה נמי איירי ביושב ומצפה שמא ישחטנה חס"ו ואחרים רוחין אותם וכן נ"ל על כרחך דהא בריש המביא בביצה (דף ל:) מוכח דכל היכא דאין יושב ומצפה אית ליה לרבי שמעון מוקצה וליכא למיחש נמי שמא יתלוש אלא בפירות האילן שהם קלים להשיר ועוד דאדם מתאוה להם ושוכח וכן במשקה שמא יסחוט שקל לסחוט אבל בדבר דבעי מרא ואינא לא וכן דגים שנצודו בי"ט דאסירי לא משום שמא יצוד אלא משום מוקצה כגרוגרות תדע דהא עובד כוכבים שמילא מים לבהמתו דסוף כל כתבי (שבת דף קכב.) ועשה כבש לירד בו לא אסרינן לישראל גזרה שמא יעשנו ומה שמדמה לקמן שמא יסחוט לשמא יסחוט אפרש לקמן בע"ה ועוד יש לפרש דאיירי בנתלשו מע"ש וכי תימא מאי למימרא קמ"ל דשרי למטרח באוכלא או לשויה אוכלא לרב הונא כדאית ליה בפרק בתרא דשבת (דף קנה.) ולרב יהודה כדאית ליה והא דלא תנא ליה התם גבי פקיעי עמיר ואינך דלעיל משום דמילי דחיתוך תני בהדי הדדי:

אם לא היתה נבלה מע"ש. גרסינן ולא גרסינן מעיו"ט כדמוכח בריש מס' ביצה (דף ב:) דקאמר גבי שבת סתם לן תנא כר"ש דתנן מחתכין את הדילועין כו' והא דקרי ליה מוכן לאדם לא שהיה ראוי לשחוטה אלא כלומר עומדת לאדם ואם תאמר בפ"ק דביצה (דף ו.) גבי אפרוח שנולד בי"ט רב אמר אסור [illegible]

בהמה לרבי יהודה בי"ט היכי שחטינן. משמע דקסבר אביי דסתמא לאכילה עומדת אמר אביי בריש ביצה (דף ד.) דעומדת לאכילה ועומדת לגדל ביצים:

מדתניא הלוקח יין. לא גרסינן דתנן דבמשנה לא תני אלא מילתיה דרבי מאיר וכולה ברייתא מפורש בפרק כל הגט (גיטין דף כה.) ובמרובה (ב"ק דף סט:) ובפרק בכל מערכין (ערכין דף לו:):

שיטה מקובצת

א] ליומא כל היום ואפי' בא לאכול בשר חי: ב] אלמא אסורה באכילה ליומא ס"ל. נ"ב נ"א אלמא אסורה באכילה ליומיה משום דקסבר דס"ל לתנא דמתני' כר' יהודה: ג] אפי' במזיד בעי לאוקומיה בגמ' תימה אי במזיד: ד] בעי לאוקומיה במזיד דר"מ ורבי מאיר אית ליה: ה] דחלטי ליה בחלא ושרי איהו וחלייה: ו] ואמרי' נמי התם ככר שחתך עליו בשר אסור לאוכלו אבל: ז] ונפלט כל הדם מן הבשר דשרי באכילה לכתחילה אלא אפי' לא נצלה: ח] אומר ר"ת דמיירי כשנתלשו מן המחובר: ט] דמילי דחיתוך תני בהדי הדדי ואצטריך לאשמועינן דלועין משום דאקושי טפי: י] משמע דקסבר אביי דסתמא לאכילה עומדת אע"ג דגבי תרנגולת קאמר אביי:

רבינו גרשום

מי דמי התם מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן כו' כלומר לענין נבלה והוה ליה כנולד ואסיר והתם רבי יהודה אוסר אבל הכא מעיקר' מוכן לאדם לעיקר שחיט' ולאו הלכה זו כמותו מה דאמרי' שאסורה באכילה ליומיה. מי סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת דאת אמרת הכא מעיקרא מוכן לאדם וכו' ולאו הלכה זו כמותו בהמה בחייה לגדל עומדת ולאו מעיקרא מוכן לאדם [והוי] דומיא דנבלה דמעיקרא לא מוכן לכלבים ואסר ר' יהודה דאמר אם לא היתה נבלה מע"ש שאסורה היא לפי שאינה מן המוכן הכא נמי כיון דמע"ש לא היתה מוכנת לאדם אסורה והלכה זו כמותו סבירא. אי הכי בהמה לר' יהודה היכי שחטינן כלומר כיון דבהמה בחייה לגדל עומדת ולאו הוי מוכן לר' יהודה דבעי הכנה היכי שחטינן ביו"ט מוקצה הוא אלא אית דמוכנת היתה לר' יהודה כגון הכי: עומדת לאכילה ועומדת לגדל נשחטה הוברר [דלאכילה עומדת] והלכה זו דאסורה באכילה לר' יהודה סבירא ליה דהוא בעי הכנה מע"ש: אי הכי הא לית ליה ברירה מדתנן הלוקח וכו' (ע"ש) [עשרה] מעשר ראשון כלומר ממאה חייב ליתן עשרים ואחד חלקים צריך לאפרושי תרומה תרי ממאה וצריך לאפרושי י' מעשר ראשון וצריך לאפרושי מתשעים פחות שנים שנשתיירו תשעה שזו מעשר שני ועולה ואוכלו בירושלים ואם ברחוק מקום הוא עליו נאמר ונתת הכסף וצרת הכסף וכו' ועכשיו מיחל ושותה כלומר דהוא אומר אפיק זו לחולין ואשתה מהן והשאר שנשתיירו יהא תרומה (כולו) [ומעשר] ורבי יהודה אוסר כלו' מטעם זה אוסר דלית ליה ברירה הי מעשר והי תרומה והי חולין לפיכך אינו רשאי לאכול עד דיפריש כולו

גליון הש"ס

תוס' ד"ה השוחט וכו' ור"מ אית ליה וכו'. עי' תשובת מהרי"ק שורש קס: ד"ה ונסבין וכו' אבל כל זמן שלא פירש. עי' תוי"ט פי"א מ"ז למנחות ד"ה אוכלים: בא"ד והא דאמרי' כו' גבי רב ששת דמלח גרמא גרמא. [illegible]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ונסבין וכו' וחלייה שרי דאי:

מוסף רש"י

מחתכין את הדילועין. התלושין, ומיהו מחתכין לאו למאכל בהמה קיימי אלא מוקצין הן לבהמה דמאכל אדם הן (שם קנה:) ולא אמרינן דלאו אורח הוא (ביצה ב.). ואת הנבלה. שנתנבלה היום וכין השמשות היתה עומדת לאדם ואפילו הכי מחתכין (שבת קנו:) ואע"פ שנתנבלה בשבת, דכין השמשות לא היתה עומדת לאכילת כלבים, אפילו הכי שרי, דלית לן מוקצה בשבת (ביצה ב.). הלוקח יין מבין הכותים. ומשם כותים אין מפרישי תרומה ואין כעמי הארץ שהן מפרישין תרומה ומעשר (ערובין לז: ובעוי"ז סוכה כג:). [illegible] מיחל. המעשר שני [illegible] ושותה מיד. ולאחר זמן יפריש התרומה והמעשר ואמרינן הוברר הדבר שזהו תרומה (ערובין שם) [illegible]